

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 18. september 2017
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2013/0304 (COD)

10537/17
ADD 1

CORDROGUE 86
DROIPEN 91
JAI 624
SAN 265
CODEC 1103

NÕUKOGU PÕHJENDUSTE KAVAND

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse nõukogu raamotsust 2004/757/JSK uute psühhoaktiivsete ainete lisamiseks uimasti määratlusse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2005/387/JSK
– *Nõukogu põhjenduste kavand*

I. SISSEJUHATUS

Komisjon esitas 17. septembril 2013 ettepaneku direktiivi kohta, millega muudetakse raamotsust 2004/757/JSK (edaspidi „kavandatav uute psühhoaktiivsete ainete direktiiv“), ja määruse kohta, mis käsitleb uusi psühhoaktiivseid aineid (edaspidi „kavandatav uute psühhoaktiivsete ainete määrus“).

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis 21. jaanuaril 2014 vastu oma arvamuse kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse kohta.

Euroopa Parlament võttis 17. aprilli 2014. aasta täiskogu istungil vastu oma esimese lugemise seisukoha kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse kohta.

COREPER otsustas 27. mail 2015, et kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse üle toimuvat arutelu ei tohiks enam jätkata senise õigusliku aluse, s.t ELi toimimise lepingu artikli 114 põhjal (mis on seotud siseturu toimimise parandamisega), vaid valida tuleks uus õiguslik alus, milleks on ELi toimimise lepingu artikli 83 lõige 1 (kriminaalõigus).

6. aprillil 2016 toimus COREPERis teine arutelu, mille raames käsitleti taas õigusliku aluse asendamist ELi toimimise lepingu artikliga 83, ning komisjonil paluti esitada ettepanek, mis käsitleb Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) asutamismääruse muutmist, kehtestades määrusega sätteid varajase hoiatamise süsteemi ja riskianalüüsi ning hindamise kohta.

Komisjon esitas 30. augustil 2016 sellise EMCDDA määruse muutmist käsitleva määruse ettepaneku, mida horisontaalne narkootikumide tööühm analüüsis täiendavalt oma 7. septembri, 21.–22. septembri, 11.–13. oktoobri ja 9. novembri 2016. aasta koosolekutel.

Nõukogu (justiits- ja siseküsimused) võttis 8.–9. detsembril 2016 vastu üldise lähenemisviisi kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse kohta, mis on esitatud dokumentides 14810/1/16 REV 1 ja 14809/1/16 REV 1.

Samal ajal andis nõukogu eesistujariigile volitused alustada Euroopa Parlamendiga läbirääkimisi eesmärgiga saavutada kokkulepe kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse suhtes.

Malta eesistumise ajal peeti kolm kolmepoolset kohtumist. Lõplikule kompromissile jõuti 29. mail 2017 ning kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse tekstid, mis on institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemusel sündinud kujul esitatud dokumentides 9567/17 ja 9566/17, esitati alaliste esindajate komiteele 31. mail 2017.

Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE) hääletas 8. juunil 2017 kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse tekstide üle ning kiitis need heaks institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemusel sündinud kujul. Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE) esimees Claude MORAES saatis kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi kohta alaliste esindajate komitee eesistujale kirja, milles märkis, et kui see tekst edastatakse ametlikult Euroopa Parlamendile kui kõnealust seadusandlikku ettepanekut käsitlev nõukogu esimese lugemise seisukoht, siis soovitab ta LIBE komisjoni liikmetel ja seejärel täiskogu istungil võtta kõnealune nõukogu esimese lugemise seisukoht parlamendi teisel lugemisel muudatusteta vastu, eeldusel et mõlema institutsiooni õiguskeele eksperdid vaatavad teksti läbi.

Nõukogu (üldasjad) jõudis 20. juunil 2017 kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi suhtes poliitilisele kokkuleppele. Kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse tekstid vaadati seejärel õiguskeele ekspertide poolt läbi.

II. EESMÄRK

Liidus ilmub turule üha uusi psühhoaktiivseid aineid, mis avaldavad ÜRO konventsioonides loetletud ainetega sarnast mõju ning levivad liidus kiiresti. Teatavad uued psühhoaktiivsed ained kujutavad endast tõsiseid rahvatervisealaseid või rahvatervise- ja sotsiaalseid riske. Kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse eesmärk on ELi tasandil võidelda selliste uute psühhoaktiivsete ainete vastu kiiremini ja tõhusamalt võrreldes praeguse süsteemiga, mis on loodud nõukogu otsusega 2005/387/JSK.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

Mitmed kavandatavas uute psühhoaktiivsete ainete direktiivis ja kavandatavas uute psühhoaktiivsete ainete määrukses sisaldunud elemendid vajasisid kokkuleppe saavutamiseks põhjalikku arutelu: delegeeritud õigusaktide / rakendusaktide kasutamine kõige ohtlikumate uute psühhoaktiivsete ainete lisamiseks uimasti määratlusse, riiklike meetmete rakendamise tähtaeg ja riskihindamise aruande käivitamise kriteeriumid.

Delegeeritud õigusaktid

Institutsioonidevaheliste läbirääkimiste põhiküsimuseks oli see, kas uute psühhoaktiivsete ainete lisamiseks uimasti määratlusse kasutatakse delegeeritud õigusakte või rakendusakte. Nõukogu oli arvamusel, et seda eesmärki täidavad kõige paremini rakendusaktid, samas kui parlament märkis, et küsimus on tihedalt seotud kodanike tervisega ning parlamendi väljajätmine selliste otsuste tegemisest on sobimatu. Parlament soovis olla kaasatud selliste otsuste tegemisse, mis käsitlevad kõige ohtlikumate uute psühhoaktiivsete ainete lisamist uimasti määratlusse. Pärast institutsioonidevaheliste läbirääkimiste käigus toimunud pikki arutelusid nõustus nõukogu sellega, et uued psühhoaktiivsed ained lisatakse uimasti määratlusse delegeeritud õigusaktide abil; seejuures kindlustas nõukogu, et uusi psühhoaktiivseid aineid käsitlevad õigusaktid sisaldavad nõukogu ettepanud võtmetähtsusega muudatusi.

Riiklike meetmete rakendamise tähtaeg

Võrreldes komisjoni esialgse ettepanekuga tegi nõukogu ettepaneku lühendada konkreetsete uute psühhoaktiivsete ainete keelustamiseks võetavate riiklike meetmete rakendamise tähtaega ühelt aastalt kuuele kuule pärast seda, kui on vastu võetud delegeeritud õigusakt, millega uus psühhoaktiivne aine lisatakse uimasti määratlusse. Parlament innustas lühendama kõnealust tähtaega veelgi, nii et see oleks kolm kuud. Läbirääkimiste tulemusena nõustus parlament kiitma heaks riiklike meetmete rakendamise osas kuue kuu pikkuse tähtaja, tagamaks et kõigil liikmesriikidel oleks erinevate õigussüsteemide tingimustes piisavalt aega seda teha.

Riskihindamise aruande käivitamise künnis

Parlament väitis, et nõukogu poolt ette nähtud riskihindamise aruande käivitamise künnis, mida kasutatakse pärast uut psühhoaktiivset ainet käsitleva ühise aruande esitamist, oli liiga kõrge („esialgne aruanne annab alust arvata, et kõnealune aine võib kujutada tõsist ohtu rahvatervisele või on rahvatervisealased ja sotsiaalsed riskid liiga kõrged“). Pärast küsimuse arutelu nõustus parlament kiitma heaks kavandatud künnise, võttes arvesse, et selles viidatakse kindlakstehtud ohu asemel üksnes tõsise ohu võimalusele, ning et kõnealune künnis tuleb siduda kriteeriumitega, mis on ette nähtud uute psühhoaktiivsete ainete lisamiseks uimasti määratluse (millega nähakse ette, et selleks peab aine kujutama „tõsist ohtu rahvatervisele ja vajaduse korral sotsiaalseid riske liidu tasandil“).

IV. JÄRELDUSED

Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab kompromissi, milleni jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel läbirääkimistel, mille läbiviimist toetas komisjon. Kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete direktiivi ja kavandatava uute psühhoaktiivsete ainete määruse vastuvõtmise korral asendavad nad praegu ELi tasandil kasutatava süsteemi kõige ohtlikumate uute psühhoaktiivsete ainete vastaseks võitluseks, mis on kehtestatud nõukogu otsusega 2005/387/JSK. Uus süsteem võimaldab vähendada poole võrra aega, mis on vajalik, et kohaldada kõige ohtlikumate uute psühhoaktiivsete ainete suhtes kontrollimeetmeid ELi tasandil.